

hči Lukrecija

Leta 1492 je bil za papeža izvoljen Rodrigo Borgia. Privzel si je ime Aleksander VI. Izvolitev je dosegel s podkupovanji. 62 letni Rodrigo je bil ob izvolitvi za papeža že oče sedmih otrok, po izvolitvi pa sta se mu rodila še dva.

REFORMACIJA - protestantizem

reformare (lat.) - preoblikovati, preurediti, obnoviti

Reformacija je versko, politično in duhovno gibanje v 16. stoletju.

NASTOP MARTINA LUTRA IN NASTANEK REFORMIRANIH CERKVA

Razmere v katoliški cerkvi na prehodu iz srednjega v novi vek

Cerkev, cerkveni dostojanstveniki, pa tudi nižji duhovniki so delali mnoge napake:

Življenje nekaterih papežev in duhovnikov se je vse bolj odmikalo od krščanske morale. Živeli so namreč razkošno in nič kaj niso spominjali na življenje svojega vzornika Jezusa.

Cerkveni dostojanstveniki so bili podkupljivi. Službe so prodajali (simonija) ali pa dodeljevali svojim sorodnikom (nepotizem) ne glede na sposobnosti teh ljudi.

Zapravlja se ogromno denarja za umetnost, gradnjo cerkva in vojne.

Duhovščina, posebej nižja, je bila zelo slabo izobražena. Številni duhovniki niso znali ne brati ne pisati.

Zahteve po odpravi napak v cerkvi ali reformi cerkve se pojavijo že v 14. in 15. stoletju.

Najpogumnejša, torej tudi najglasnejša sta bila John Wycliffe in Jan Hus.

Pred usmrtnitvijo so Husu na glavo posadili papirnato krono z napisom "najhujši krivoverec"

Usmrnitev Jana Husa 1415

Bil je češki reformator. Zavzemal se je, da bi vero učili v češkem jeziku. Jezilo ga je kupčevanje z duhovniškimi službami in cerkvenimi častmi. Obsojal je razuzdanost in oblastnost cerkvenega klera in nasprotoval prodajanju odpustkov. Ob tem je dregnil v papeževo nedotakljivost in cerkveno nezmotljivost. Moral se je zagovarjati zaradi krivoverstva v Konstanci.

Nemški kralj Sigismund, ki mu je sicer zagotavljal osebno varnost, ob izreku sodbe ni reagiral. Jan Hus je bil pri živem telesu sežgan na grmadi.

Gradnja bazilike svetega Petra v Rimu je trajala 26 let (1506-1526). Denar za gradnjo so zbirali tudi s prodajo **ODPUSTKOV, kar je bilo še posebej razširjeno po Rimsko-nemškem cesarstvu.**

Z nakupom odpustka so duhovniki vernikom oprostili njihove grehe.

Proti trgovini z odpustki je nastopil Martin Luther. Napisal je 95 točk (tez), ki jih je leta 1517 objavil na vratih grajske cerkve v Wittenbergu.

Marin Luther:"Dobra dela ne delajo človeka dobrega, pač pa dobri ljudje delajo dobra dela!"

Katere so bile pglavitne ideje Martina Luthra?

Poglavitne ideje Martina Luthra so bile:

- ljudje se lahko svojih grehov očistijo samo tako, da verujejo v Boga in njegovo odpuščanje,
- ves cerkveni nauk bi moral temeljiti na besedah iz Svetega pisma; papež in cerkvena tradicija naj bi bila lažni avtoriteti,
- moč vere vseh ljudi je enaka, zato ljudje ne potrebujejo duhovnikov, da jim razlagajo Biblijo, ampak lahko to počne vsak sam.

- zahteve: - razumevanje Svetega pisma v vernikovem jeziku (katoličani so opravičevali s poslikavo cerkva – da bi si ljudje predstavljali
- v cerkvah poslikave niso potrebne – vernik naj si sporočilo predstavlja sam
 - izpostavljajo obrede, ne pa darovanje
 - odprava celibata
 - nepriznavanje papeža za verskega poglavarja
 - revna Cerkev – proti prodaji odpustkov
 - odprava samostanov, čaščenja svetnikov, romanj, razkošja
 - zahteva po neposrednem vernikovem stiku z verskimi resnicami (osnova je Biblija)
 - branje, poslušanje in petje verskih besedil v razumljivem materinem jeziku – prevodi Svetega pisma (spodbuda za razvoj nacionalnih književnosti, tudi slovenske)

Kdo podpre Luthra in kašen je bil papežev odgovor?

Luthrove ideje so se pričele širiti po vsej Evropi. Ko je papež zvedel zanje, mu je zagrozil z izobčenjem. Toda Luther je imel že toliko pristašev in pomembnih podpornikov, da se ni zmenil za papeževe grožnje. Na lutrovo stran so stopili mnogi nemški knezi, ki so si želeli cerkvene posesti in odpravo cerkvenih davkov. Podpiralo ga je tudi bogato meščanstvo.

Vsi so bili enotni, da ogromna cerkvena zemljišča pripadajo njim.

Luthra poleg plemstva in meščanstva podprejo tudi številni duhovniki.

Luther pred papežem

Nemški cesar Karel V. je hotel zgladiti spor, zato je leta 1521 sklical državni zbor v Wormsu, kamor je bil povabljen tudi Luther, ki pa se svojim naukom ni hotel odpovedati. Papež ga je izobčil, tiskanje in branje njegovih spisov pa je bilo prepovedano.

To je tudi pomenilo, da mu nihče ne sme dati hrane in pijače, da mu nihče ni smel pomagati in da je bil vsak, ki bi te prepovedi kršil, preklet.

Reformacija - protestantizem

Poleg dela plemstva in meščanstva podprejo Luthra tudi številni duhovniki. Na ta način protestirajo proti moči cesarja in papeža. Od tod izraz **PROTESTANTIZEM.**

Nemški cesar, Habsburžan Karel V. je bil v naslednjih letih zaposlen z vojno s Francijo in Turčijo, zato ni mogel skrbeti, da bi se izvajali sklepi državnega zbora, po katerih je bilo Luthrovo delovanje in širjenje njegovega nauka prepovedano.

Poleg tega pa je bil denarno odvisen od nemških knezov in mest.

VERSKI RAZKOL V NEMČIJI

Luthra bi verjetno kot krivoverca zažgali na grmadi, če ga ne bi zaščitil in skrtil knez Friderik Modri, vladar Saške. Luther je na njegovem gradu živel pod tujim imenom. V prostovoljnem ujetništvu je prevedel Biblijo v domači jezik, nemščino, da bi jo lahko brali tudi navadni ljudje.

Širjenje reformacije v Nemčiji

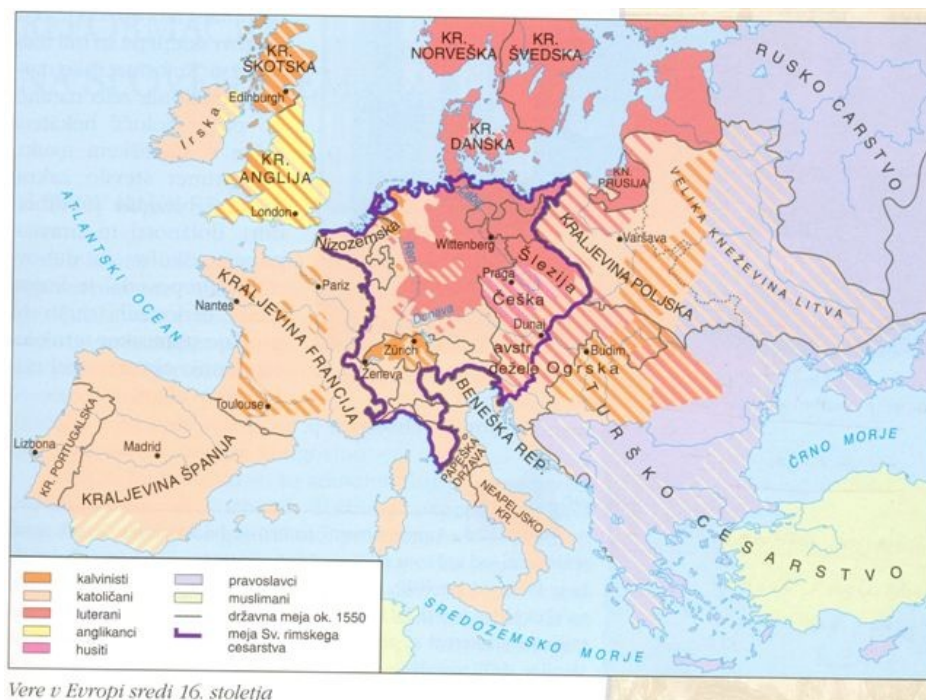
Reformacija je zajela velik del dežel in svobodnih mest v osrednjih in severnih delih cesarstva. Cerkvi so zaplenili premoženje in razpustili samostane: mesta so se tako osvobodila stroškov za preveč številno duhovščino, ki ni hotela sodelovati pri vzdrževanju mestne uprave in obrambe, deželni knezi in plemstvo pa so prevzeli cerkveno zemljiško posest.

Reformatorji so leta 1530 dokončno izoblikovali svoj novi nauk (t.i. augsburška veroizpoved) in se s tem ločili od rimske cerkve.

Sodobni letak, ki v sliki in besedi prikazuje razliko med protestantskim in katoliškim bogoslužjem. Katoliška maša je še dolgo ostala latinska, razen pridige, protestantska pa je potekala v jeziki vernikov, ob ljudskem petju, pridigi in obhajilu pod obema podobama.

- nepriznavanje papeža,
- revna cerkev,
- odprava celibata,
- odprava samostanov,
- odprava čaščenja svetnikov,
- cerkveni jezik je narodni jezik,
- odprava romanj,
- proti praznoverju

Vere v Evropi sredi 16. stoletja

Nasprotja med katoliškim in protestantskim ali luteranskim taborom so vse hujša. Leta 1564 je med njima izbruhnila vojna. Po njej je bila z augsburškim verskim mirom leta 1555 kot enakopravna priznana nova augsburška (evangeličanska oz. luteranska) veroizpoved.

"CUIUS REGIO - EIUS RELIGIO"
(Čigar dežela - tega vera)

Mirovna pogodba je določala, da vsak deželni knez sam svobodno odloča o veri v svoji deželi.

ŠIRJENJE REFORMACIJE IZVEN RIMSKO-NEMŠKEGA CESARSTVA